

Taide nuorten tulevaisuustaitojen tukena: hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja

Tutkimusten mukaan taidetoiminta voi tukea nuorten tulevaisuustaitojen kehittymistä ja tulevaisuuden jäsentämistä.¹ Luovat menetelmät voivat myös vahvistaa osallisuutta ja auttaa käsittelemään tunteita ja ajatuksia.² Esimerkiksi draamatyöskentelyllä voidaan kehittää nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.³ Ammattitaitoisesti ohjattu taidetoiminta voi tukea vastoinkäymisistä palautumista ja vaikeiden tunteiden kanssa pärjäämistä.

Tämä tietokortti esittelee käytännön esimerkkejä taidetoiminnan mahdollisuuksista tukea nuorten tulevaisuustaitoja.

Luovat menetelmät vahvistavat osallisuutta

Luova ryhmätoiminta on ammattilaisen ohjaamaa toimintaa, jossa tuetaan ryhädynamiikkaa ja yksilöllistä luovaa ilmaisua. Luovan toiminnan herättämiä tunteita ja ajatuksia käsitellään toiminnallisesti hyödyntämällä mm. musiikkia, runoja, valokuvia, tanssia, sirkusta, draamaa, esineitä, luonto-ympäristöjä ja eri aisteja aktivoivia harjoituksia.²

Osallisuus vahvistuu luovassa ryhmätoiminnassa, kun osallistuja pääsee käsiksi olemassa oleviin voimavaroihinsa tai löytää uusia. Samalla hän voi tuntea kuuluvansa johonkin ja tulevansa kuulluksi. Elämän merkityksellisyyden tunne ja tunteiden hallinta voimistuvat.²

Luova ilmaisu sekä tunteiden ja ajatusten käsittely ryhmässä edellyttävät turvallista ja keskustelun sallivaa ilmapiiriä sekä ammattitaitoista ohjausta.²

Taidetoimintaa järjestettäessä on tärkeää huomioida:

- taiteen tekeminen ei kuulu vain lahjakkaille
- nuoret osallistuvat toiminnan suunnitteluun
- onnistumisen ja pystymisen kokemus mahdollistetaan kaikille
- osallistuminen ei vaadi ennakkotaitoja
- osallistuminen on aina vapaaehtoista
- osallistua voi monella eri tavalla.

Luovan prosessin vaiheet:

- vuorovaikutukseen ja toimintaan virittäytyminen
- arjesta etäännyttäminen
- kokemusten ja tuntemusten sanoittaminen
- ajatusten, tunteiden ja kokemusten jakaminen
- palaute ja hyväksytyksi tuleminen.²

¹ Laitinen, L. (2021). *Taide nuorten tulevaisuustaitojen tukena. Tietokortti 1/2021. Taikusydän.*

² Huhtinen-Hildén, L. & Isola, A-M. (2019). *Luova ryhmätoiminta lisää hyvinvointia. Tutkimuksesta tiiviisti 13, 2019. Terveystieteiden tutkimuskeskus, Helsinki.*

Mahdollisten tulevaisuuksien kuvittelussa voi hyödyntää taidetta

Utopiaako-hankkeessa toisen asteen opiskelijoille suunnatuissa työpajoissa käsiteltiin mm. kiusaamista, kestäväää kehitystä ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen muotoja taiteen keinoin. Tuloksena syntyi työpajamalleja, jotka voidaan toteuttaa etä- tai lähityöskentelynä.⁴

Nuorten kanssa voidaan tuottaa tulevaisuuden uutisia tai tarkastella taiteen menetelmiä hyödyntäen kulutustottumuksia, ruokavalioita, asumista, vihapuhetta, ilmastokriisiä ja informaatiovaikuttamista.⁴

Taidelähtöisissä työpajoissa tulevaisuuskuvia visualisoidaan kuvataiteen, valokuvan, kollaasin, videoiden, tarinankerronnan tai roolipelaamisen keinoin.⁴

⁴ Ailio, J. et al (toim.) (2021). *Utopiaako? Nuoret vaihtoehtoisia tulevaisuuksia tekemässä*. Turun AMK:n raportteja 278. Turun AMK.

Taidetoiminta voi tukea vastoinkäymisistä palautumista ja vaikeiden tunteiden kanssa pärjäämistä

Omakuva N.Y.T. -kasvuryhmissä nuoret aikuiset tutkivat luovien menetelmien kautta elämäänsä. Taideharjoitteet antavat elämäntarinoille, tunteille, kokemuksille ja ihmissuhteiden käsittelylle suojaa ja etäisyyttä sekä mahdollisuuksia uusiin tulkintoihin. Työskentely perustuu kuvataiteen, teatterin, sanataiteen ja luovan tanssin harjoitteisiin sekä mentalisaatiokykyyn keskittyvään ohjaajien reflektiiviseen työtoteeseen.⁵

Omakuva N.Y.T-ryhmää ohjaavat taiteen ammattilainen ja sosiaali- tai terveysalan ammattilainen yhdessä työparina.⁵

⁵ Hallas, U., et al. (2018). *Omakuva N.Y.T. Taideperustainen kasvuryhmä*. Finfami Uusimaa ry.

Vuorovaikutus-, kaveri- ja tunnetaidot kehittyvät draamaharjoitusten avulla

Kuopion kaupungin *Kiitos kaveruudelle -toiminnassa* edistetään lasten ja nuorten vuorovaikutus- ja kaveritaitoja mm. ohjaamalla draamatyöpajoja kouluissa sekä järjestämällä draaman käyttöön kannustavia koulutuksia opettajille.³ Draamaharjoitukset opettavat yhteistyötä, luottamusta, mielipiteen ilmaisua, toisten kuuntelemista ja toisen asemaan asettumista sekä hankalien tilanteiden ratkaisemista.⁶ Tämä voi ennaltaehkäistä esimerkiksi kiusaamistilanteita.³

Draamaharjoitusten avulla voi oppia tunnistamaan omien tekojen ja käyttäytymisen merkitystä ja mahdollisuuksia muutokseen.⁶

³ [Kuopion kaupunki > Kuopio-tietoa > Hyvinvointi > Kiitos kaveruudelle.](#)

⁶ Marin, A. (2017). *Kiitos kaveruudelle – Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen ohjaajan käsikirja*. Kuopion kaupunki, kulttuurin aktivointi.

Luovan kirjoittamisen ja sanataiteen kautta voi jäsentää ajatuksia ja harjoitella monilukutaitoa

Omaelämäkerrallisen kirjoittamisen kautta nuori voi jäsentää ajatuksiaan ja elämäänsä sekä rakentaa identiteettiään. Työskentelyn tapoja ovat esimerkiksi oman elämänjangan tekeminen, sen tapahtumista kirjoittaminen ja janan kuvittaminen.⁷ Luovassa kirjoittamisessa ja sanataiteessa voidaan hyödyntää digitarinoita, räppiä, sarjakuvapajoja ja runoja ilmaisun muotoina.⁸ Sanataideopetus tukee monilukutaidon kehittymistä eli taitoa hankkia, esittää, tulkita, tuottaa ja arvioida tietoa eri muodoissa, tilanteissa ja ympäristöissä sekä erilaisten välineiden avulla.^{8,9}

Monilukutaito on tärkeä tulevaisuustaito. Sitä voi harjoitella esimerkiksi sanataiteen avulla.

⁷ Karjalainen, A-L. (2019). *Luovan toiminnan työtavat*. Käsikirja sosiaali- ja terveysalalle. PS-kustannus.

⁸ Ekström, N. et al (toim.) (2018). *SANATAIDETTA ON! Työtavat, tekijät ja teoria*. Kirjan talo – Bokens hus ry.

⁹ Kaartinen, T. (toim.) (2015). *Monilukutaito kaikilla kaikessa*. Tampereen yliopiston normaalikoulu. Tampere.